

تأملی در گفتمان هویتی گروه تکفیری داعش

فائزه قاسمی

اندیشکده روابط بین‌الملل

سرشناسه : قاسمی، فائزه، ۱۳۶۴-
عنوان و نام پدیدآور : تأملی در گفتمان هویتی گروه تکفیری داعش / فائزه قاسمی؛ ویراستار زهرا خانیانی؛
پدیدآورنده اندیشکده روابط بین الملل با همکاری مؤسسه احیاء صنایع نرم آینده.
مشخصات نشر : تهران: شهر یاس، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری : ۱۳۶ ص.
شابک : ۵۰۰۰۰ ریال 4-833716-978-600 :

وضعیت فهرست نویسی : فیا
یادداشت : کتابنامه.
موضوع : داعش
موضوع : IS (Organization)
شناسه افزوده : اندیشکده روابط بین الملل
شناسه افزوده : مؤسسه احیاء صنایع نرم آینده
رده بندی کنگره : ۵/۶۴۳.۱۰۱۲
رده بندی دیویی : ۶۲۵.۲۰۳
شماره کتابشناسی ملی : ۱۳۶۳۸۰

عنوان: تأملی در گفتمان هویتی گروه تکفیری داعش
نویسنده: فائزه قاسمی
ویراستار: زهرا خانیانی
طراح جلد و صفحه‌آرا: کوثر خانیانی
پدیدآورنده: اندیشکده روابط بین الملل با همکاری مؤسسه احیاء صنایع نرم آینده
ناشر: شهر یاس
تعداد: ۱۰۰۰ نسخه
نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۹
تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۵۶۴۵۴۶۳
پست الکترونیکی: irtt.ir@gmail.com
قیمت: ۵۰۰۰۰ ریال
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۳۷۱۶-۴

کلیه حقوق متعلق به اندیشکده روابط بین الملل بوده و هرگونه تکثیر این کتاب به صورت کاغذی و الکترونیکی بدون مجوز کتبی از اندیشکده ممنوع است. برای تهیه این کتاب می توانید به وبسایت اندیشکده روابط بین الملل به نشانی www.irthink.com مراجعه کنید.

فهرست مطالب

۱۱.....	پیش درآمد
۱۳.....	مقدمه

❖ فصل یکم

۱۷.....	چشم انداز ۴۱ مان حور
۱۷.....	۱-۱- مقدمه
۱۸.....	۲-۱- نظریه و روش تحلیل ۴۱ مان
۱۸.....	۱-۲-۱- تحلیل گفتمان
۲۲.....	۲-۲-۱- تحلیل گفتمان انتقادی
۲۵.....	۱-۲-۲-۱- روش تحلیل گفتمان ترادف
۲۹.....	۲-۲-۲-۱- روش جیمز پل گی
۳۱.....	۱-۲-۲-۲-۱- قطعات و کارکردهای متن
۳۲.....	۲-۲-۲-۲-۱- جعبه ابزار متنی پل گی
۳۴.....	۳-۱- چارچوب تحلیلی: گفتمان خود و دیگری
۳۴.....	۱-۳-۱- پیشینه نظریه بحث خود و دیگری
۳۸.....	۴-۱- نظریه گفتمانی درخصوص خود و دیگری
۴۰.....	۵-۱- سه تعریف از دیگری: دوستی / دشمنی / رقابت
۴۱.....	۶-۱- برآیند

❖ فصل دوم

۴۳.....	گفتمان داعش
۴۳.....	۱-۲- مقدمه
۴۴.....	۲-۲- تشکیل گروه داعش (دولت اسلامی عراق و شام)
۴۶.....	۳-۲- زمینه‌های دولت اسلامی عراق و شام (داعش)
۴۶.....	۴-۲- داعش به مثابه خرده گفتمانی متمایز

۴۷	۲-۴-۱- روایت مذهبی.....
۵۰	۲-۴-۲- روایت اجتماعی.....
۵۲	۲-۴-۳- روایت راهبردی.....
۵۴	۲-۴-۴- روایت تاریخی.....
۵۹	۲-۵- داعش؛ روایت از درون.....
۶۰	۲-۶- تحلیل گفتمانی رسانه‌های داعش.....
۶۱	۲-۷- داعش به مثابه پادگفتمان آنتا گونیستی.....
۶۱	متن (فیلم) شماره یک.....
۶۲	متن (فیلم) شماره دو.....
۶۳	متن (فیلم) شماره سه.....
۶۳	متن (فیلم) شماره چهارم.....
۶۴	متن (فیلم) شماره پنج.....
۶۴	متن (فیلم) شماره شش.....
۶۵	متن (فیلم) شماره هفت.....
۶۶	۲-۸- قطعات متون مورد استفاده داعش.....
۶۶	۲-۸-۱- زبان اجتماعی.....
۶۷	۲-۸-۲- گفتمان (سخن و ابعاد غیر کلامی).....
۶۸	۲-۸-۳- مکالمات.....
۶۹	۲-۸-۴- بینامتنیت.....
۷۱	۲-۸-۵- جهان‌های تحقق‌یافته.....
۷۱	۲-۹- کارکردهای زبانی مورد استفاده داعش.....
۷۱	۲-۹-۱- اهمیت‌بخشی (معنابخشی).....
۷۲	۲-۹-۲- کنش‌ها و فعالیت‌ها.....
۷۳	۲-۹-۳- هویت‌ها.....
۷۳	۲-۹-۴- روابط.....
۷۶	۲-۹-۵- سیاست (توزیع خیر اجتماعی).....
۷۸	۲-۹-۵-۱- سوزده‌سازی (خطوریط‌ها).....
۷۸	۲-۹-۵-۲- نظام‌های مبتنی بر نشانه.....

❖ فصل سوم

۸۳..... شیعه به عنوان خصم داعش

۸۳..... ۱-۳- مقدمه

۸۴..... ۲-۳- شیعه هراسی به عنوان پادگفتمان

۸۵..... ۱-۲-۳- ضدشیعه‌گری و سیاست

۸۵..... ۱-۱-۲-۳- آغاز ضدشیعه‌گری

۸۹..... ۱-۲-۳- امام‌زاده‌نوری عثمانی و پایان کار خلافت

۹۰..... ۳-۱-۲-۳- دور پس از حمله ش روی به افغانستان

۹۱..... ۴-۱-۲-۳- پس از ۲۰۰۳ اشغال عراق

۹۴..... ۳-۳- ضدشیعه‌گری در متون داعش

۹۶..... ۱-۳-۳- متون مورد استفاده کتاب

۹۸..... ۱-۱-۳-۳- عکس‌ها و فیلم‌ها

۱۰۲..... ۲-۱-۳-۳- متون

۱۰۲..... متن یکم

۱۰۵..... تفسیر متن یکم

۱۰۶..... متن دوم

۱۰۷..... تفسیر متن دوم

۱۰۸..... متن سوم

۱۰۹..... تفسیر متن سوم

۱۱۰..... متن چهارم

۱۱۰..... تفسیر متن چهارم

۱۱۰..... متن پنجم

۱۱۱..... تفسیر متن پنجم

۱۱۱..... متن ششم

۱۱۲..... تفسیر متن هفتم

۱۱۳..... متن هشتم

پیش درآمد

تشکیل و قدرت گرفتن گروه افراط‌گرای داعش که هدف خود را تشکیل خلافت اسلامی عنوان کرده با رشد ضدشیعه‌گری در منطقه همراه شده است. تشیع در حالی از جانب این گروه نسبتاً قدرتمند و اثرگذار، خصم مدعی شده که در فضای اجتماعی و سیاسی منطقه نیز شیعه به صورت یک مسئله اهمیت بیشتری یافته و در عین حال آماج حملات سیاسی و مذهبی قرار گرفته است.

در حالی که تشیع و تسنن در بسیاری از امور اعتقادی و عملی بیش از هر گروه دیگری به یکدیگر نزدیک به نظر می‌رسد و در گفت‌وگوهای رسمی خود یکدیگر را به رسمیت شناخته‌اند، خشونت‌ها و دشمنی‌های دوره‌ای میان این دو گروه افزایش یافته است. داعش نیز به مثابه یک خرده‌گفتمان که خود را متعلق به جریان سلفی‌گرای تشیع می‌داند، به ساخت، بازتولید و افزایش رقابت، فرقه‌گرایی و خصومت میان تشیع و تسنن پرداخته است.

کتاب پیش‌رو که مبتنی بر پایان‌نامه دوره دکتری و به راساس کمک و همکاری‌های دکتر ناصر هادیان جزی و سرکار خانم دکتر حمیرا مشیرزاده تدوین شده، تلاشی است برای بررسی نحوه تغییر و تحولات گفتمان داعش از طریق تجزیه و تحلیل متون ارائه‌شده آن در جهت تحلیل گفتمان انتقادی برای فهم چگونگی شکل‌گیری خصم شیعه در گفتمان این گروه به عنوان یک اثر مؤثرترین گروه‌های تکفیری حال حاضر جهان اسلام.

این کتاب نشان داد پادگفتمان ضدشیعه که در طول تاریخ حضور آن در جهان اسلام وجود داشته، با مفصل‌بندی جدید پیرامون ترکیبی از فضای جغرافیایی عراق و سوریه، افزایش فتنه در ایران با عناصر از پیش موجود در گفتمان تکفیری-سلفی به شکل گرفتن گفتمانی انجامیده که تشیع را بی‌ایرانی بودن را به مثابه امری یک‌کاسه‌شده به صورت خصم خود تعریف می‌کند.